

Slovo k povzbuzení na neděli 8. června 2025, na **slavnost Soslání Ducha svatého** – C
Biblická čtení: Sk 2,1-11; Ž 104; Řím 8,8-17; Jan 14,15n,23b-26

Milé sestry, milí bratři,

Boží hod svatodušní má vícero jmen, vícero charakteristik. Jednak je padesátým dnem (řecky *hémerá pentekosté*) od Velikonoc; odtud jeho latinské jméno **dominica pentecostes**, „neděle padesátého dne“. Na severní polokouli, kde se liturgický rok formoval, připadá jeho slavení vždy na začátek léta; z toho české **letnice**. Zároveň je to den židovského Svátku týdnů (*šavuót*), připomínajícího dání Tóry na hoře Sinaj sedm týdnů po vyvedení z Egypta.

Je příznačné, že právě v tento den byl **seslán Duch svatý**. Naplnil se **Kristův slib**, že místo sebe pošle Přímluvce. Naplnilo se i starobylé **proroctví Joelovo**, že Boží Duch bude seslán na všechny lidi. Ježíšovo pozemské působení je završeno, na zem je nově **vyлита Boží síla** Kristovy nové tajemné přítomnosti. O čemž ostatně svědčí i ony tajuplné **extatické** elementy, jak o nich slyšíme v prvním čtení.

Dnešní neděle je tak vpravdě Božím „časem“ (neboli **Božím hodem**) svatodušním...

V **trojjediném Bohu** je Duch svatý **třetí Boží osobou**, Boží **Láskou**, z Otce i Syna vycházející a je zároveň spojující, jako první se z Boha vylévající ven.

V **řádu stvoření** je tak **Boží silou**, energií všeho jsoucího, dárce a principem života. Je **dobrou silou** veškerého bytí, jeho předpokladem, nic nemůže existovat bez ní, zejména život ne. Duch svatý je dechem života (*ruach chajjá*) i dechem Hospodinovým (*ruach jahve*).

V **řádu transcendentní zkušenosti** je Duch svatý Božím projevem, prostřednictvím něhož člověk může začít zakoušet Boha, Boží lásku k sobě a celému světu.

V **řádu vykoupení** je silou veškerého Božího působení od začátku dějin, v jejich vrcholu pak Synovy lidské přítomnosti na zemi. Vždyť **Syn** přišel na zem jako Kristus (*christos*), „Pomazaný“ Duchem Hospodinovým. A touž silou na zemi zůstává.

Duch svatý je člověkem zakoušen ne nepodobně **ohni, větru a vodě**, jako Boží **Živel** a **Pohyb**. Duch svatý je Božím **větrem**, neviditelným laskavým vanutím k dobru, k Bohu a k nebi. Je Božím **ohněm**, který zapaluje lidská srdce, rozechřívá je k lásce a naději, zahřátím činí lidi tvárnými, dává jim světlo víry. Je životadárnou Boží **vodou** padající jako milost z nebe a zároveň vyvěrající z Kristova boku i nitra člověka, je vodou oživující, osvěžující a očišťující.

Duch svatý se projevuje svými **sedmi dary**: moudrostí, rozumem, radou, silou, uměním, nábožností a bázní Boží. Ty v člověku chtějí probudit **sedm ctností**. Tři Božské a čtyři kardinální: víru, naději a lásku, moudrost, statečnost, uměřenost a spravedlnost. Anebo sedm ctností mravních, opak sedmi kořených hříchů: pokoru, štědrost, přejícnost, mírnost, čistotu, střídmost a čínorodost. Ctnosti pak chtějí přinést své konkrétní plody, **ovoce** Ducha: lásku, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrotu, věrnost, tichost a sebeovládání. A tak dále.

Duch svatý je prostě **Boží silou** všeho **dobrého, živého a Božího** v člověku i ve světě. Je **Boží tváří**, skrze kterou se Bůh ke světu přiklání. Je **prvním z Boha**, kterého má člověk možnost zakusit.

Proto je tak důležité se Duchu svatému aktivně **otevírat**, o jeho sílu **prosit**, nechat se jím **vést** k Bohu a dobru. Nechat se **rozněcovat** jeho láskou. A **osvěžovat** jeho vládou.

Duch svatý chce být **Boží energií** i každého z nás. Aby nás přetvářel – **inspiroval** a **informoval** – do Kristovy podoby, do jeho tvaru, jeho laskavé formy života. Duch svatý by tak rád **přetvaroval** jednotlivce i společnost. Má sílu **sjednotit** různé lidi, věřící i nevěřící, a to **na dobrém díle**, jakémkoli. Aby si navzájem **rozuměli** a **spolupracovali**. I tak snad lze totiž vykládat zázrak jazyků v den Letnic ze Skutků apoštolů...

Otevřenost vanutí Božímu Duchu je proto dobrá. Je otevřeností **Bohu** ve všech jeho podobách a odrazech. Je otevřeností zejména **Kristu**, největší podobě Boha mezi námi, kterou

Duch svatý mezi námi stále činí živou. Otevřenost Duchu svatému je tak v posledku otevřeností **dobru, lásce, životu** a nakonec i celému **světu** jako takovému.

Co vše to může a snad i má křesťansky znamenat, nechť porozjímá **každý sám...**

Společně se ještě krátce vraťme ke **jménu** Ducha svatého. A zkusme si ještě trochu pohrát s **jazykem**.

Je to sice patrně dost zjednodušené a zkratkovité a určitě i dost stereotypní (omlouvám se), ale přesto **asi nějak platí**, že jazyk, který rozeznává rody, dává gramatický rod abstraktům také podle toho, jak je **prožívá**. Tomu, co naši předci prožívali nějak jako projev mužnosti, dali proto možná rod **mužský**, tomu, co jako ženství, **ženský**, a co bylo už příliš abstraktní a neuchopitelné či nejasné, možná rod **střední**. A stejně tak – v rámci podobné zkratky – asi nějak platí, že nábožensko-filozofický slovník tvořili **spíše muži** než ženy.

„Duch“ či „dech“ se v **hebrejštině** řekne **ruach**. Byť duch nemá žádné pohlaví, v hebrejštině je ženského rodu, ve Starém Zákoně je to „**ta** duch“. Žena pro mže představuje – samozřejmě vedle mnoha dalšího – jedinečně partnerku či matku. Znamená pro něj **krásu, něhu, útočiště a přijetí**. Tak ji **zakouší**, tak ji **miluje**.

Podobnou **zkušenost** mohl mít s Duchem Hospodinovým i starozákonní svatopisec, když mu dal **ženský rod**. Na rozdíl od takových germánských či slovanských jazyků, v nichž „duch“ je **ten**, či od řečtiny, kde duch je **to**. Hebrej tak prožíval Ducha Hospodinova možná jako jakousi **ženskou tvář Boha**. V každém případě jako něco **krásného, něžného, tajemného a vzrušujícího** a zároveň vždy **přijímajícího** s otevřenou **náručí**. Proto mu dal jméno **ta ruah**.

Nějak podobně snad **vane, hoří a osvěžuje** Duch svatý. **I dnes**, dávno po svém seslání. V každém člověku chce **vzbudit to lepší a krásnější**, chce ho **nadchnout** a **zapálit**. Pro Boha, dobro, lidi a svět. Chce člověku dát novou **chuť života**.

Milé sestry, milí bratři, **kéž by se dnešní den**, padesátý den po Zmrtvýchvstání a desátý po Nanebevstoupení, den Letnic, svátek týdnů, **stal** pro nás dnem **rozhoření** touhy po Duchu Hospodinově, **prvním** zakusitelném Božím, **mateřské a ženské tváři Boha**. A kéž by se této **tváři Boha** aspoň nějak podobalo také **naše jednání**, kéž by se jí podobala se nějak naše **slova**. A blížila se aspoň nepatrně podobě **Kristově**.

Samozřejmě, Boží náruč je otevřena jak **mateřsky, tak otcovsky**, jakož i **mnoha dalšími** způsoby zachytitelnými dalšími metaforami a analogiemi. Ale dnešní Boží hod svatodušní nám možná zvlášť připomíná onu **ženskou, tvář té Ducha svatého...**